

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Udrag fra En polsk Familie

Citation: Hauch, Carsten: "En polsk Familie: 1-2. - 1926", i Hauch, Carsten: *En polsk Familie: 1-2. - 1926*, udg. af POUL SCHJÆRFF, 1926-29, s. 17. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hauch01val-shoot-idm140529614491968.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: En polsk Familie: 1-2. - 1926

Den gamle Litowski var opkaldt efter den sidste polske Konge, Stanislaus, ved hvis Hof han var opdragen. Den polske Adel syntes i hiin Tid temmelig fordærvet, thi de ældre, strengere Sæder vare fortrængte af Overdaad og Pragt, og den høie Fædrelandskiærlighed, der siden adlede Polen midt i Ulykken, havde den Gang endnu ikke viist sig. Da Litowski snarere hørte til de beregnende, end til de begeistrede Aander, saa havde han sat sig i Hovedet, at Polen, under ingen Omstændigheder, kunde modstaae Ruslands Overvægt, thi at det større Land maatte faae Overvægt over det mindre, beregnede han ligefrem efter Massernes Love; den moralske Kraft derimod bragte han aldeles ikke med ind i Beregningen, og tænkte enten ikke derpaa, eller ansaae sig den, naar dens Virkninger nødte ham til at tænke derpaa, som et Sværmeri, der, uden Nytte for det Hele, maatte styrte den Enkelte, der viste det, i Undergang. I hans første Ungdom var det, som vi siden skulle høre, Lidenskab, der bragte ham til at tage Partie for Russerne, siden var det derimod en fast og fuldkommen Overbeviisning om, at han ene saaledes kunde virke til sit Fædrelands Fordeel, hvilken han satte i en sikker Nydelse af materielle Goder. I Følge heraf bekæmpede han ivrig Constitutionen af tredie Mai, som han troede udsprungen af et farligt Sværmeri; for at omstyrte den indlod han sig endog i en S sammensværgelse derimod, sluttede sig til de Misfornøiede ved Targowicz, og kastede sig med dem aldeles i Russernes Arme.